

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo Plvra Qvam XX. Antiqua monumenta, nunquam edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1602

Vita Sancti Gvntheri Turingii, Sancti Stephani Regis Vngarorum Cognati,
Monachi Althensis; Demvm Eremitæ in Silua Bohemica in Rinchnach vbi
37. annis exactis mortuus est præsentè Brecislao Dvce ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64160](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64160)

VITA
SANCTI GUNTHERI
Turingii,

SANCTI STEPHANI
REGIS VNGARORVM CO,
GNATI, MONACHI ALTA-
HENSIS; DEMVM
EREMITÆ

in
Silua Bohemica in Rinchnach

vbi
37. annis exactis mortuus est
presente

BRECSLAV DVCE POLONIAE
quem S. Guntherus è fonte Baptismi suscepit.

Auctore

ANONYMO

qui S. GUNTHERO perquam familiariter notus fuit,

Nunc primum ex codice m. s. edita & notis illustrata
ab

HENRICO CANISIO NOVIOMAGO
Iurisconsulto.

Bllb 3

VITA

VITA SANCTI GVNTHERI.

REGNANTE Pūssimo Imperatore HENRICO huius nominis secundo, cum B. GODEHARDVS ALTHAHENSE cœnobium regeret, fuit in TVRINGLÆ partibus quidam vir nobilis, dignitate & meritis illustris, nomine GVNTERVS, qui pro delictis iuuentutis ingemiscens, & considerata diligentius actuum suorum qualitate, faciem Domini in confessione præueniens, HERSVELDIAM, ad eundem B. GODEHARDVM Abbatem nouiter eidem Ecclesiæ ab ipso Imperatore præstitutum, digne, vt postea patuit, pœnitendo accessit, eiq; omne secretum cordis ac voluntatis suæ funditus aperuit. Quem Abbas iustè in Deo immoratus, blanda consolatione, & condigna etiam prouisione, pœnitentem suscepit, & ad Monachicam vsq; professionem saluberrima sui commonitione, domino cooperante, conuertit. Qui propriæ diffidens imbecillitati corporis & animi ad penitus abdicanda quæcunq; sunt sæculi, multiplicem suæ hæreditatis proprietatem, quam acceperat à progenitoribus, S. VVIGBERTO, cum consensu hære-
dum

dum suorum, firma traditione, totam delegavit, sub testibus tamen primitus testamento pactus, vt monachus factus, Monasterium quod GELINGE dicitur, victus & vestitus gratia ipse possideret, ac Fratribus illic Christo seruiantibus secum, inde necessaria prouideret. Sanctus Abbas prudenti pertractans consilio huiusmodi nouiter conuerso talem pactiorem in via mandatorum Dei maximo futuram esse periculo, & plus inde per dies animæ nasci dispendium, quàm corporis, vt putabat, subsidium, interim illum prouidamente ab incepto suspendit, & laico habitu adhuc vsus ad ALTHAHENSE Monasterium secum perduxit. Ibidem vir prudens prædictus GVNTHERVS corde tenus compunctus, petijt ab Abbate, vt ante professionem liceret sibi Romam petere, & Apostolorum Christi, & aliorum Sanctorum intercessionem pro transectæ vitæ deuijs & pro nouæ vitæ ingressu, quærere. Quo permittente & redijt, tandem que ante altare sancti MAVRITII cingulum deponens, caput & barbam totondit, & facta de more petitione susceptus, ac aliquam diu regulariter probatus, ab eodem Pastore monasticæ vitæ habitum est adeptus. Verum post votum professionis non immemor suæ, quam præscripsimus, pactiorem, adiens Abbatem GODEHARDVM, petijt licentiam Patriam repetendi, & locum quem pepigerat iuxta conditionem incolendi. Quod pius Pater GODEHARDVS interim consensit, nolens cum obstinata contradictione ab affectu quamuis iniquo prohibere, donec ratione distante, illicita cupientem animum paulatim posset mitigare. Venienti igitur ad locum GELINGE dictum, & disponenti necessitates ibidem commanentium, ex occultis tentationibus tentatoris & insidijs, DEO, vt certe credimus, ad exemplum Beati Iob, permitten-

permittente, multa & varia ei occurrerunt incommoda, pro quibus dum ipse, scilicet antea paupertatis ac laboris insolens, ad Abbatem sæpius queritando confugeret, eiusque pro talibus consilium & auxilium anxie perquireret, sollicitus Pater fluctuationem mentis eius profunde prospiciens, & subsecuturam forte cordis mutabilitate vehementer pertimescens, blandam interdum consolatione & suaui loqua commonitione mœsticiam cordiseius mitigarat. Interdum verò iuxta Apostolum, arguendo, obsecrando, increpando oportune & importune nutantem animum eius castigans ad viam salutis eum reducere studuit qui tamen adhuc modicum profecit.

2. Tim. 4

Sed cum in hac altercatione sæpius luctarentur, & in huiusmodi molestia ambo crebrius fatigarentur, illi iterum quandam sue sollicitudinis querelam suggerenti, Vir Dei debito iusticiæ Zelo permotus, turgente, ut aiunt, pulmone respondit, ut aut in promissa obedientiæ stabilitate Deo deuotus seruiret, aut certe ad solitam sæculi vanitatem laqueis iterum Sathanæ irretitus abiecto habitu rediret. Ad quam vocem stupefactus auditor intremuit, & erroris sui nimietatem sero tandem perhorrescens, ingemuit. Sed & hanc causam pio Imperatori HENRICO per ordinem Abbas totam secretius insinuauit, ipsumque adiutorem ad corrigendum talem hominem corrogauit, quem confestim Princeps ad colloquendum clementer euocans per semetipsum conuertit, & ex Evangelicis vel Apostolicis regularibus præceptis instruere cœpit, Nullum posse duobus dominis seruire, nec Monachum ad sæculum, ut canem ad vomitum, reuerti debere. His & alijs huiusmodi præcantationibus, tandem in Christo verè compunctus vir memoratus omni prædicta pactione cordetenus oblita, & tota cuiuscunque incommodi querimonia abolita, ad

Maht 6.

1. Pet. 2.

oblita, & tota cuiuscunq; incommodi querimonia abolita, ad ALTHAHENSE Monasterium, vbi tunc sub eiusdem Patris cura, vt in gratia omnium loquar, singulare Diuini cultus studium feruebat, se contulit, & illic fratribus humillimè subiectus & in sacræ religionis districtione pleniter in breui tempore, diuini rosis infusione instructus vltra regulare præceptū semet Prælatus admirantibus affixit.

Cumque in austeritate vitæ perseueraret, & exemplo suo quam plures ad viam veritatis incitaret, veluti lucerna super candelabrū posita, fama ei⁹ bono odore resperfa, ad aures B. STEPHANI Regis VNGARORVM ipsius venerabilis viri cognati emanauit, cuius animus magno dilectionis incitauit amore, vt hunc facie ad faciem videret, quem sic de virtute in virtutem proficere frequens fama prædicaret. Vnde factum est vt ad ipsum nuncios dirigeret, & vt ad eum venire nō recusaret, omni studio postularer. Vir autem Domini conuersionis suæ non immemor, hæc sibi minimè licere respondebat, quæ Rex pius postulabat. His Rex auditis maioris inflammatur charitatis amore, & velut antea nuncios direxit. Sed ille se venire etiam secundo denegauit. Tertio itaq; post illum veluti primo & secundo trans mittebat, & vt ipsius petitioni assensum præberet, humiliter postulabat. Igitur sanctus GVNTHERRVS Regis tandem victus precibus, eius petitioni licet inuitus annuit, & accepta Abbatis & fratrum benedictione cum transmissis legatis, pariter & ipse ad Regem peruenit, Rex autem viso sancto GVNTHERO, gauisus est, & quomodo hunc artius veluti iustum & sanctum diligebat, circa ipsum maiorem diligentiam habere satagebat. Factum est autem dum hora prandij sanctus GVNTHERRVS mensæ Regis pariter confedisset, Rex sibi PAVONEM assatum apposuit, & vt carnibus vesceretur intimè flagitare cepit.

Cccc Sancto

Sancto autem viro sub regulari conuersatione de gente, & huiusmodi cibis abstinente, penitus contradicebat, & illicitis cibis se contaminari nolle asseribat cuius voluntati Rex non minus resistebat, vt appositata manducaret, non solum rogando, verum etiam præcipiendo laborabat. Quid nam facere poterat? Præcepto Regis se obtemperare promittebat, sed in diuino adiutorio fiduciam retinebat. Quapropter factum est, vt inter prandentes hic solito more orationi insisteret, caput manibus inclinaret, profusis lachrymis, ne illicitis cibarijs pollueretur, Diuinam clementiam implorabat. Mira res atq; stupenda, completa Dei famulus oratione, caput de manibus eleuabat, auis assata mensæque superposita, reddita vitæ pristinæ deuolabat, & ab eius vsu gratia Diuina virum liberabat. Quo viso cuncti miraculo inaudito, Deo gratias referebant, nec amplius sancti viri voluntati resistebant. Sed Dei famulus plus appetens mala mundi perpeti, quàm laudes; pro Deo laboribus fatigari, quàm vitæ huius fauoribus extolli, deserti loci secessum, cum aliquantis sibi de ALTACH cohærentibus in quodam saltu BOHEMICO de permissione sui Abbatis domini GODEHARDI petijt, ibique cellulam in honore sancti IOANNIS Baptistæ construxit, & ipsum locum RINCHNACH proprio nomine appellauit, in qua ad XXXVII. annos in studio sanctæ Religionis, & in summa discretionis paupertatis spontaneæ cum sibi remanentibus vixit. Annona denique erat varia, vbi de potu & deliciosis cibis nihil erat, & vbi non nisi sola aqua habebatur, & ipsa etiam hospitibus ad sufficientiam, fratribus vero ad mensuram dabatur. Literas omnino, nisi tantum psalmos aliquos, non didicit, & tamen omnem rationem & intellectum Euangeliorum legis & Prophetarum Historiarumq;

ex crebra fratrum relatione & auidiore verbi Dei auditione mirabiliter percepit, ad eò vt sæpissimè obscuriora mystica intelligentiæ interdum subridèdo, interdum verò admonendo stupentibus auditoribus proferret. Quod nos quidem, qui eum familiariter cognouimus, frequenter audiimus, præcipuè tamen cum in summa sua festiuitate adesset in Cella, quam ipse in honore beati IOANNIS Baptistæ construxerat, specialis sui Patroni, sermonibus eius affuimus, quo in Capitulari collatione eodem die fratres suos adponebat, dum eos de eiusdem Patris, beati videlicet IOANNIS vita & moribus, victu & etiam vestitu ac operibus ad paupertatis suæ Deo placitam tolerantiam instruebat. Verù enim dico, & coram Deo nõ mentior, quia omnes penè qui aderat eidem sermone, ad vberriam lachrymarum effusionem dono Dei sunt compuncti.

Auctor familiariter nouit S. Guntheri.

Affedit & ibidem venerabilis RATMUNDVS Abbas cum plurimis sui Cœnobij fratribus, & alijs insuper multis hospitibus, præter nos * qui in CANONICO habitu illuc ingredi religio vetuit, quos tamen familiaritas & maximè Abbatis licentia, circumquaq; ad fenestras, ignorante concionatore clanculo collocauit. Erat enim, vt de sancto BENEDICTO dicitur, quem post Dominum vita & moribus sequebatur, scienter nescius & sapienter indoctus.

f. quem

Hæc itaq; breuiter diximus de honestate morum & conuersione nobilis viri GUNTHERI, quantumq; per pœnitentiæ satisfactionem Domino complacuerit, quæ nobis ad imitationem boni exempli sufficiant. Ecce enim camelus deposita gibbi sarcina, angustum foramen acus penetrauit, ipsum ducente, cui omnia possibilis sunt & nihil difficile, quique est mirabilis in operibus suis maximè in misericordijs, neminem propter enormitatem scelerum deserens, omnia dissimulat, propter pœnitentiam, peccata: Vna hora conuertens impium sanctum facit

Matth. 19.

Ecce 2

cuius

eius virtute caput antiqui hostis pugnando contriuit
 Christicola GVNTHERVVS. De virtutibus vero huius vene-
 rabilis viri quibus aduersarium superauit, vel quas eius infi-
 dias pertulit, nulli compertum habetur, eo quod multo
 tempore hominibus incognitus mansit, qui tamē licet lo-
 cum mutauerit, hostem non mutauit, nulliq; dubium, quia
 quanto magis in spiritualibus profecit, tanto plus acriora
 certamina tolerauit. Igitur quanti meriti vir iste sit, per la-
 pidē miratur, in quo dum in vasta heremo solitarius Chri-
 sto militaret, post laborem quieuisse quantitas membro-
 rum ipsius veluti in molli strato quiescentis, nūc vsq; appa-
 ret impressa. Et quid dicimus? nam sicut ad roborandam
 fidem credentium, Petri Apostoli vestigijs fluenta maris
 Christi pietas solidauit, sic ad declaranda famuli sui GVN-
 THERI merita duriciam silicis in molliciem ipsius membri
 strauit, vt ex hoc clareat, quanta suauitate in cœlis animā e-
 ius pius iudex remunerat, quē ad sectanda sua præcepta mi-
 sericorditer inflamauit. Attollamus igitur mentes nostras
 ad imitanda Sanctorum exempla, vt dum eorum gesta lau-
 damus, nos ipsi probabilem vitam ducamus. iuxta quod
 Psalmista admonet dicens: Quærite dominum, & viuet
 anima vestra. Et iterum: Accedite ad dominum & illumi-
 namini, & facies vestræ non confundentur. Tūc etenim fa-
 cies nostræ in die iudicij non confundentur nec terribilem
 sententiam, Ite maledicti in ignem æternum, audiemus, si
 toto corde ad eum accedentes, praua fugere huius mundi
 inquinamenta deuotare studuerimus, atq; ab omnibus pec-
 catis per pœnitentiæ labores expurgati cum Sanctis & ele-
 ctis audiemus à pijsimo iudice, Venite benedicti Patris
 mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine
 mundi. Ad quod regnum ipse dominus inuitat cum dicit

Matth. 14.

Psal. 68.
 Psal. 33.

Matth. 25.

in Euangelio, Si quis mihi ministrat me sequatur, & vbi ^{Ioan. 12.}
sum ego, illic & minister meus erit.

Sed quia fragilitate depressi ad sublimia minime tendere valeamus, tota mentis intentione sancti Patris huius poscimus suffragia, vt ipse qui nō iustos, sed peccatores vocare venit, precibus sui dilecti Confessoris, igne sancti Spiritus pectora nostra inflamans nos de conualle huius miseriarū, & via peregrinationis reuocet æternam ad patriam. Ergo Dei clementiā quæ seruum suum de labore perduxit ad requiem superlaudantes, ne Lector circumlocutionibus corda detineat auditorum, sermonem vertamus ad ea, qualiter ad laudem & gloriam nominis sui nobis peccatoribus Christus serui sui terminum huius vitæ manifestare dignatus est, pandamus breuiter.

Cum verò omnipotens Deus beatum virum vellet à labore quiescere, & æterna mercede remunerare, eiusque vitam in exemplum hominibus demonstrare, vt posita super condelabrum lucerna claresceret, quatenus omnibus qui in domo Dei sunt luceret, contigit vt inclitus * ^{f. heros}
tiro Dux videlicet BREDISLAVS cum POLONIAM gloriose sibi subiugasset, victorque cum pace ad sua redisset, cuiusdam vrbis, quæ PRAHEN dicitur confinium, causa venationis cum suis adiit, vbi quadam die, vt solebat venatum exiuit. Cumque sui omnes huc illucque discurrerēt, nec in aliquo proficerent, subito apparuit eis ceruus miræ magnitudinis, quem ipse Dux cum magna alacritate subsecutus est, tunc ceruus quasi fugam simulans, in quendam locum ipsius syluæ quàm celeriter deuenit, & veluti nullo sequente securè stare cœpit. Hoc Dux intuitus ac solo cliente paruo contentus ceruum aggreditur & eius formam & magnitudinem diligenter scrutatur, de-

Iona. 5.

niq; cū fidei armis munit^o hæsitareret animo, subito de caeli fastigio audiuit claram sibi vocem taliter insonantem: O BREITSLAE, nō semper quæ alta sunt Dei consilio, tuo fragili desiderio quæras, sed cum humilibus humilia tibi tuisque posteris profutura ne pigritè attendere. Hoc enim in loco latet Dei thesaurus, cui quondam valde amabilis, nunc verò & in futura tempora cunctis quærentibus pie desiderabilis. Nam scriptum esse cogita: Pater meus operatur, & ego operor, quia ego in Patre, & pater in me est. Ideoq; quicquid serui mei operantur in hoc sæculo, non eorum, sed Dei virtutem in omnibus credas. Hæc talia dū Dux tacitus audiret, & vt amens stupefactus, de loco quo stratus iacebat, vix resumpto spiritu, surgit, ac circumquaq; aspiciēs, illico in ipsa vasta solitudine riuum paruulum à longè videt, pulchroq; gramine circumdatū, quasi quibusdam odoribus abundare, quo in loco lapidem miræ magnitudinis, & super eum cellulam vilibus delignis constructam, miro odore redundantem inuenit, & solus cum solo cliente de supercilio montis descendens, licet pauidus, CRUCE tamen sancta in fronte signatus, quid ibi lateret cogniturus celeriter intrat. Et ecce senem pulchra canicie sedentem & albescentem, ac veluti Angelum Dei in vultu relucentem, lectoque ceu in oratione prostratum aspicit, nimio quoque horrore peruasus cœpit stare. Quem senex pio vultu intuitus ne ad talia trepidaret, sed vt Deum omnipotentem in omnibus laudaret, monuit: & quod ipse GVNTHERVUS esset, quieundem de sacro fonte suscepisset, diuersis indicijs licet admiranti Duci assignauit. Tunc Dux his verbis spiritum ad plenum resumit, & constantia animi recepta, piū virum interrogauit, quomodo vel quando ad tam insolitam solitudinem deuenisset, vel cur tam duram vi-

tam

tam Monachorum attigisset; ac satis amicabili & multum lachrymabili affatu precatur, ne ulterius tam nobilis vir hominibus lateret incognitus, sed ad terram sui Ducatus melius fouendus perduceretur, quamplurimum rogabat. Quod vir Dei prorsus reuult, & ne Dei voluntati in aliquo contraireret sollicitè Deum rogans. Unde Dux valde miratus, & in eius pijs admonitionibus, & diuersis verbis cōsolationis, orationibus se Sancti viri commēdauit, & vt in reliquo de apparatu proprio nulla necessaria ei deessent, se daturum promisit. Quæ omnia G V N T H E R V S à præfato Duce benigne suscipiens, & multa prædixit futura, & velut quodam præfatio inter reliqua pij affaminis verba proloquens dixit, Meæ dilectionis causa si venisti, Filij, meæ petitioni esse contrarius noli. Nam corpusculi mei iam dissolutio instat, & quamuis de sepultura mea diuersi diuersa sentiant, ego vt in spiritu loquar, corpusculi mei BRVNOVIÆ depositionem locandam testor, & quod in spiritu loquor id ab omnipotente, vt fiat, exopto. Proinde Charissime fili memoriam causa prædicto loco BRVNOVIÆ aliquid solatiij apta, vt & mei in Domino, & tui tuorumque omnium in posterum in Deo memoria habeatur, & in mei requiei, quæ futura inibi diem iudicij expectabit, dignum memoriam fructum tuis licet postea vel tuorum successorum in temporibus confirmanda prudenti consilio adapta.

Super hæc autē omnia si meæ discessionis vel migrationis terminus delectat, crastinæ diei tertia hora quid de meo transitu diuina operatio sentiat, meæ fragilis vitæ terminus de clarabit. His Dux auditis turbatus est animo, & in oscula ruens, amarissimis circumfusus lachrymis, magno rugitu talia

talia proclamabat, O charissime Pater, cur me, licet ad te tarde venisse, detestaris? O canicies veneranda, quem veluti Angelum Dei, licet indignus amplector? cur me filium, vt dicis, tuum spiritualem tam cito ceu orphanum relinquis? Tuæ enim puræ orationes, tua crebra, vt spero, ieiunia, meæ prauitatis deberent esse & fuerunt tuta præfidia, vt apud Deum omnipotentem pro meis criminibus, quibus humana fragilitas sæpius conuincitur, hostisq; mille fraudum dolis atteritur, fierent assidua suffragia.

His clamoribus motus pius GVNTHERVVS dixit flentiumq; gementi: Desine Fili, desine talia agere, & sperans in Domino noli metuere, meæq; petitionis effectum libenter excipe, veraciter perfice, iam iam ad tuos redi, meiq; secretum prodere noli, sed crastino non tarde redeas, & meæ migrationi, si Dominus Deus voluerit interesse poteris. Tunc Dux valde tristis & gemebundus, benedictione tamen accepta cum suo cliente discessit, & ne cui talia secreta prodant, sub interminatione interdixit. Igitur sequenti die BRECSLAVS dux assumpto venerabili Episcopo SEVERO, qui sibi speciali familiaritate adunabatur, summo diluculo ad viri Dei cellulam peruenerunt, ipsumq; orationi instantem, laudesque Deo omnipotentis psallentem inuenerunt. Completa verò oratione post longa futuræ vitæ colloquia, peractisq; à SEVERO Episcopo Missarum solennijs, vir Domini corporis & sanguinis perceptione se muniens, hora diei tertia, canentibus qui aderant, & flentibus inter orationis verba, immaculatum Deo spiritum reddidit. De carnis igitur ergastulo iam scelici recedente anima, tanta de eo suauissimi odoris redundauit fragrantia, vt cunctorum ibi assistentium perfunderet nares & pectora. Cuius odoris suauitas, tam diu stabilis permanebat, quo vsque viri Dei corpus ad locum sepulturæ perueniebat.

Post

Post hæc peractis omnibus ad exequias attinentibus, corpus illud sanctissimum indomitis equis est superpositum, quod cum tanta mansuetudine ad locum sepulturæ ab eisdem delatum, ut profecto claresceret, quanti meriti extiterit in cœlis, cuius corpus bruta animalia postposita ferocitate venerabantur in terris. Obijt autem Christi famulus Heremita GUNTHERVS anno incarnationis Domini MXLV. septimo Id° Octobris, sepultusq; est in Monasterio BREVNOVIENSIS, quod à ciuitate PRAGENSIS distat XX. stadijs, vbi ipse dum adhuc viueret ad sepeliendum esse in Spiritu prædicebat. In quo loco per eius merita fiunt assidue miracula, multa infirmis præstantur beneficia, donante Christi gratia, qui cum Deo patre viuut & regnat Deus per infinita sæculorum sæcula, Amen.

CONDITOR & saluator humani generis, per ineffabilem sua bonitatis clemētiam mirabiliter Sanctos in cœlis glorificans, misericors est peccatoribus in terris, & licet iam senescēte mundo corrupta sit omnis caro iniquitate, non tamen accensam lucernam patitur occultari, sed illuminatam igne cœlesti ponit super candelabrum, ut omnibus in domo Dei luceat; Lucernam dico beatum Guntherum qui propria linguendo, & Christi præcepta sequendo mundum despexit: quem miracula ad sepulchrum eius vel alias per merita ipsius operante diuina clementia facta glorificant.

Dddd

COL.